

Gospodarstvo: pozitivni premiki, a treba je krepiti konkurenčnost

Na Managerskem kongresu je vodstvo Zdrúženja Manager predstavilo stališča do aktualne gospodarske situacije in prvi del Bele knjige za konkurenčnost. Med pomembne ukrepe, ki bodo prispevali h gospodarski rasti, managerji uvrščajo razbremenitev dela in uvedbo prispevne kapice.

Predsednik Zdrúženja Manager **Aleksander Zalaznik** je v uvodu osvetlil pozitivne trende v gospodarskem okolju, kot so bolj optimistična klima med gospodarstveniki, pozitivni kazalniki na trgu dela, stabilizacija bančnega sistema in politična umiritev. Dobiček slovenskih podjetij se je od leta 2013 povečal kar trikratno, a zavedati se je potrebno, da je še vedno na ravni leta 2002. Enako velja za BDP, ki raste že dve leti zapored, a je še vedno za 6 % nižji kot pred krizo.

Spodbuda za uvedbo prispevne kapice in ponovne olajšave na reinvestiran dobiček

Vladi je Zalaznik pripisal kar nekaj plusov, predvsem umiritev politične situacije: »Če ima gospodarstvo mir, lahko posluje bolje.« Opozoril pa je na odhode multinacionalk, ki svoje poslovanje zaradi nepriljubljenih pogojev iz Slovenije selijo v druge države. Tisto, na čemer vztraja gospodarstvo, je sprememba davčne zakonodaje: če bomo razbremenili plače, bo to imelo pozitiven vpliv na potrošnjo. Predstavil je raziskavo družbe IPSOS, iz katere izhaja, da le 7 % Slovencev razume pojem socialne kapice. Zdrúženje Manager predlaga nov, ustrežnejši izraz: prispevna kapica. Prav tako med davčnimi ukrepi gospodarstvo spodbuja ponovno uvedbo olajšave na reinvestiran dobiček. Od vlade zdrúženje ne pričakuje veliko, zagotovo pa poleg sprememb davčne zakonodaje še nadaljevanje privatizacije in delovanje gospodarske diplomacije.

Bela knjiga za konkurenčnost

Sonja Šmuc, izvršna direktorica Zdrúženja Manager je predstavila združene aktivnosti več gospodarskih organizacij, ki jih središči Bela knjiga za konkurenčnost. »Konkurenčnost je temelj, kako lahko družba dobro živi. Vsi pogovori o socialni so brezpredmetni, če gospodarstvo tega ne more financirati – razen če se država zadolžuje, na račun prihodnjih generacij.« V prvem delu Bele knjige je poudarek na nižji obdavčitvi plač. Sedanji sistem obdavčitve je dvojno negativen: slovenska podjetja imajo visoke stroške dela, zaposleni pa kljub temu prejema sorazmerno nizke plače.

Po omenjeni raziskavi IPSOS kar dve tretjini Slovencev na vprašanje: »Če bi bili v najvišjem dohodninskem razredu, kakšen delež bruto plače bi bilo po vašem mnenju primerno prispevati za davke in prispevke« odgovori do 40 %. Praksa tudi kaže, da zaposleni zaradi visokih prispevkov na plače, ki spremljajo izredno hitro prehajanje iz enega dohodninskega razreda v

drugega, pogosto zavračajo izplačilo nagrade ali nadur, saj bi to lahko poslabšalo njihov neto osebni oziroma družinski prejemek. S tem izgublja dohodek posameznik, država pa davčne prilive.

Managerji se, kot je pojasnila Sonja Šmuc, ukvarjajo tudi s samooceno – zaradi nizkih rezultatov o managerskih praksah po IMD raziskavi je v teku poglobljena analiza o razumevanju posameznih dejavnikov. Prihodnje leto bo združenje tudi ponovilo t.i. benchmark študijo iz leta 2008 o primerjavi (zaostanku) slovenskih managerskih praks z multinacionalkami.

Izvoz soliden, a okolje je zelo nepredvidljivo

Pomenu mednarodnih primerjav je pritrnil tudi **Franjo Bobinac**, ki je poudaril, da danes ne tekmujejo več države, temveč regije. Kot pravi, je slovenski izvoz v solidni formi, k rasti prispeva kar 75-odstotno, a po drugi strani se na mednarodnih trgih odpirajo tveganja, ki jih do včeraj nismo poznali, prisotna je visoka volatilitnost: »Samo en večji nihaj nas lahko pahne v številke, s katerimi se niti ne želimo soočiti.« Poudarja, da Evropa tako kot do beguncev nima izdelane politike tudi do industrije, zato gospodarstvo stavi predvsem nase in »...daje vladi ´trikrat ne´ za dodatne obremenitve.«

Da se gospodarstvo razvija v pravi smeri, kar kaže rast dobička, je osvetlila **Maria Anselmi**, Bisnode, vodja delovne skupine za internacionalizacijo pri Združenju Manager. A tudi tu je potrebna primerjalna presoja: »Glede na države srednje Evrope smo na repu donosnosti.« Nižjo donosnost kapitala (ROE) v letu 2014 od Slovenije (0,59 %) ima le Hrvaška (0,53 %). Prva po donosnosti je Češka, kjer gospodarstvo dosega 1,84-odstotno donosnost.

Med podjetji, ki prispevajo k dobrim rezultatom in rasti, je SwatyComet, ki ga vodi prejemnik letošnjega priznanja Manager leta, **Matjaž Merkan**. Podjetje 95 % izdelkov izvozi, prisotni so v 84 državah, med dejavniki uspeha pa Merkan navaja ambicioznost, sistematičnost in inovativnost: »Dobre ideje izgledajo kot delo in mi se tega nismo ustrašili.« Velik pomen za uspeh Merkan pripisuje zavzetosti ljudi, s čimer se v podjetju intenzivno ukvarjajo. Kot inženirsko podjetje za kadri ne pogledujejo le v Sloveniji, temveč kot izziv vidijo »... cilj, da bodo diplomirani inženirji iz graške univerze v Avstriji želeli delati v slovenskih podjetjih in ne le obratno.« Podjetje SwatyComet je tudi prejemnik priznanja Managerkam prijazno podjetje 2015.

Priloge:

- Seznam nujnih ukrepov za gospodarsko rast (v nadaljevanju)
- PPT prosojnice – gradivo na konferenci
- Bela knjiga za konkurenčnost
- Utemeljitev: Managerkam prijazno podjetje 2015
- Fotografije, foto Žan Vidmar

Priloga: Seznam nujnih ukrepov za gospodarsko rast

Med nujne ukrepe za gospodarsko rast Združenje Manager uvršča:

- izpolnitev določbe iz koalicijske pogodbe o dvigu konkurenčnosti: vlada se mora lotiti strukturnih sprememb, ki bodo prinesle napredek pri gospodarski uspešnosti;
- v drugem letu mandata mora vlada izkazati reformni zagon: zlasti pri davčni reformi;
- spremembo dohodninske zakonodaje, ki manj obdavči visoko strokovni kader in vključuje razširitev dohodninskih razredov ter ukinitvev 50-odstotnega dohodninskega razreda in za uveljavitev davčnih olajšav pri davku na dobiček, kadar se ta reinvestira v razvoj družb. Učinek teh sprememb je treba gledati dinamično, ne statično: prihodki v davčno blagajno bi bili lahko skozi potrošnjo, kjer je davek 22-odstoten, še višji.
- poudarek davčne reforme na razbremenitvi plač s ciljem dviga neto plač: višje neto plače bi prinesle vrsto pozitivnih učinkov - sprostila bi se potreba po dvigu bruto plač (nasprotno bi poslabšalo konkurenčnost gospodarstva), okrepila bi se zadovoljstvo in zavzetost zaposlenih (vpliv na večjo produktivnost), podjetja bi bolje izvajala kadrovske politike (zaposlitev več visoko kvalificiranih kadrov; zadržanje izobraženih v Sloveniji, manjši odliv možganov oziroma povratek), predvsem pa bi višje neto plače okrepile domačo porabo, kar bi bilo še kako pomembno, če bo prišlo do poslabševanja razmer na tujih trgih. Okrepil bi se srednji sloj, ki je vir inovativnosti in stabilnosti vsake družbe. Srednji in zgornji sloj je pretirano obdavčen, medtem ko je pri spodnjem sloju Slovenija davčno še konkurenčna. Zato se zavzemamo za prispevno kapico.
- Socialna/prispevna kapica: pred volitvami je bila socialna kapica osrednja volilna tema; v ZM smo preverili (z neodvisno agencijo IPSOS), koliko ljudje ta pojem sploh razumejo: samo 7 % od skoraj 900 (863) vprašanih! Problem je že samo poimenovanje, zato ZM predlaga: prispevna kapica. Po raziskavi - koliko bi bili pripravljeni prispevati, če bi bili v najvišjem dohodninskem razredu – so rezultati: 1/3 max 30 % bruto plače, 30 % max 40 % bruto plače, ¼ max 50 % bruto plače.
- Ukrepi za več investicij: investicije so ključen vir za rešitev kapitalne podhranjenosti podjetij in za ustvarjanje novih delovnih mest; Slovenija ni na zemljevidu investitorjev – ukrepi: nadaljevanje privatizacije (Slovenija je država s prevelikim deležem državnih podjetij, ki prinašajo prenizek donos), olajšave za reinvestiran dobiček, odprava administrativnih ovir ... Slovenija konkurira za investicije v svetovni areni, ustvariti mora pogoje, da investitorji želijo priti sem.
- Odprava administrativnih ovir: Nesprejemljivo je, da uradniki ne spoštujejo zakonskih rokov glede izdajanja odločb in s tem samovoljno ovirajo poslovne iniciative.
- Zakonodajni in pravosodni okvir: poenostavitev zakonodaje (močno prenormirani: 800 zakonov, 18.000 podzakonskih aktov) + še več narediti na učinkovitosti sodišč (pravno varstvo je pomemben element pri odločanju o novih investicijah)
- Trg dela in delovno-pravna zakonodaja: prožnost pri zaposlovanju in odpuščanju, da se podjetja lahko prilagajajo dejanskim tržnim razmeram. Slovenske anomalije - študentsko delo in agencijski delavci - so rezultat preveč zaščitne delovnopravne zakonodaje.
- Kapitalna podhranjenost podjetij
- Regijsko povezovanje: nadaljevanje Samit100
- Razbijanje ministrskih silosov, ki ne sodelujejo med seboj in z gospodarstvom.